

Megjelenik hetenkint háromszor, kétden, csütörtökön és szombaton, özszesen harmadfél ven. Divatbábok, képek, falmetszvények, himzetminták, s más műmellékletekkel.

Előfizetősi ára: helyben, 6 ft. 40 k. évenegyre 3 ft. 20 k. e. p., boricékban 30 kral több. Vidékre félve 7 ft. 40 kr. A szerk. szállás. zoldfaut. Jankevitsh. 2d. emelet. bal sarok.

HARMADIK ÉV' ELSŐ FELE.

TARTALOM. Divat, I. folytatás, Noytól. Kitagadás, vége, Degré Alajostul. Levelek Emilához, P. H. L.-től. Társaséleti szemle.

DIVAT.

(Folytatás.)

Lássunk néhány példát erre az életből. Új körülmények új szükségeket szülnek; az örökké éber szellemelő módot keres e szükségek' kielégítésére, s munkásságnak ered, néha helyes, néha helytelen irányban. A fekete emberekkeli érintkezés azon szerencsétlen eszmét költé valamelly beteg agyban: hogy az illy emberek nem is emberek, s nem tarthatnak számot emberi jogokra. Ez eszme magában semmi káros következményt nem szülhet, míg azon egy beteg agyban él, vagy habár onnan kilövell is, de viszhangra nem talál. Ámde az emberi gyarlóság csakhamar támaszt nyújt neki, az önzés, a haszonlesés, a kegyetlenség viszhangoztatja, felkarolja s tetté emeli a boldogtalan eszmét; minek következtében közönségesb, világra szóló elfogadást nyer; nem egyesek, de ezerek, nem egyének, de nemzetek vallják azt elvökül: — s ime a fekete embernek vásárra hurczoltatása, eladása, barommá alacsonyítása — divattá vált; — s egyik szégyenfoltját képezi az emberi nemzet' fejlődésének, egyik átkát az emberiség' lehető tökélesbülésének. — Tekintsünk más oldalra. Guttenberg érzi, hogy az embereknek általánosb eszmeccserére, gondolatzsurlódásra, elvközlésre van szükségök, ha minél gyorsabban akörják megközelíteni nemesb rendeltetésök' czélját, — s eszközrül gondolkozva felfalálja a könyvnyomtatást. Eleinte gunyolják, üldözik, s a szándékolt haszon egy csöp a tudatlanság' milliányi tengerihez képest. De csakhamar megértik s felfogják az eszmét, annak életbeléptetése gyámmoltákat talál, s lassankint elárad a világra; a könyvnyomtatás világdívatvá vált. — Így a gőzerő, a vasutak és számtalan más tudományos eszmék kiemelkedve az elszigeteltség' egyedüliségéből közönségesítésre vergődnek, divattá válnak — és mindannyi lépcsőzetet képeznek a haladás, a tökélesbülés' nagy bércei utján.

E kevés példából is kitétszik: hogy a divat, ha olyakat karol föl, terjeszt és közönségesít, mik az emberi tökélesbülés' gátjainak, valóságos kárhoztává fajul

nemünknek, — s ekkor méltán boszankodva vagy elszomorodva kiálthatunk fel : hogy a divat egyik zsarnoka a felsőbb emberi természetnek. Ellenben, ha olyakat tűz ki pártolássa s terjesztése tárgyaivul, mik az ész' felsőbbiségével összhangozva elősegítik az emberi nemzet' magasbra törekvését, s ezt épen e közönségesítés által tetemesen könnyíti, sieteti : akkor a divat olly jótékony varázshatalom, melyért hálát kell adnunk Istenünknek, hogy annak lehetőségét a haladási változtatások' vágyával keblünkbe oltotta !

Ezekre építve következtetésemet, állítom, hogy : a divatnak, ha nemesb, szellemibb, magas céljával s rendeltetésével összhangzólag akar működni, nem szabad olly dolgok' terjesztésére, sokasítására segédkezet nyújtania, melyek az emberi nem' súlyedését munkálthatnák : ellenben szoros kötelessége olyakat teljes hatalmával pártolni, előmozdítani, mik az emberiség' emelkedését, bármí csekélyke fokozatokon is, tanusítják.

Már ha ez azon kétségtelen, általános és eszményibb mérszer, melyhez a divatnak alkalmazkodnia kell ; ha igaz, hogy míg egyfelől magasztos tulajdonává dicsőülhet az emberi természet' fogékonyabb utánzási vágyának, másfelől átkos bűnné, megvetendő, vagy szánakozást érdemlő silánysággá aljasulhat : — ugy bizonyára az emberi méltóságból sarjadzó feladatunk, a divatnak azon neveit eszközteni, melyek a szebb, a dicsőbb föl-emelkedést czélozzák, — azon neveit pedig teljes lelkünkbeli utálni s távoztatni, melyek az aljasodásnak, elfajulásnak vagy tükélyesülési visszaesésnek tényezőivé válhatnak.

De mit tapasztalunk az életben ? — Nem tagadhatni, hogy számos eszmék, elvek, tettek, gyakorlatok tünnek föl mind az összes emberiség', mind egyes nemzetek' életkürében, mik divattá, azaz általánosb, közönségesb szokássá, s mintegy nélkülözhetlen élet-szükséggé válván, megannyi vigasztaló, sőt lélekemelő, dicső tüneményeivül tisztelendők az emberi haladásnak, tükélyre törekvésnek. De igaz az is : hogy van számtalan dolog, melly a fontoló, sőt józan észszel daczoló ferdeségeit, a tisztább, nemesebb szellemmel harczoló fonákosságait, s a magasabb emberi czélokkal homlokegyenest ellenkező aljasságait és tévedéseit, rütségait és őrlütségeit — általános divattá emelve, szegyenbélyeget sűt az emberiség' ügyének homlokára.

Mellőzve itt azon sokféle dolgokat, melyek már nálunk is, hol jó hol bal jelentéssel divat' tárgyaivá lettek, s tán még lehetnek, csak azon egyet veszem szemügyre, melly tán egyike a legterjedtebbeknek világszerte, s honunkban is olly feltűnő szerepet játszik, melly mintegy kiválólág sajátítja magának a „divat“ nevezetet, s melly tán szép nagyságok előtt is legnyomatékosb súlylyal, legkedvesebb kellemmel bír, — s ez : az öltözké divat, a ruhadivat.

NEY.

KITAGADÁS!

Eredeti beszély

DEGRÉ ALAJOSTUL.

(Vége.)

Tivary Kálmánnak egy levél által értésére adaték, mikép ha a családnév' tisztasága, saját becsülete érdekében fekszik, rögtön Pestre siessen.

Endre jól számolt ; csak azt várta, hogy Vilmos tökéletesen elmerüljön, s azonnal ter-

ve' végbeviteléhez látott. Megadta neki az utolsó döfést, melly alatt tapasztalatlan ingadozó léleknek dőlni kellett.

A főnebbi levél' tartalma folytatában az öreg ur' megérkeztét Endre jobban leste, mint újoncz orvos első betegének üdülését. És számí-